

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДІТЕЙ З БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ ДО ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВНЗ

С. В. Бреус, к.е.н., доцент

Т. В. Кульова, студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

Вища освіта є важливою складовою національної економіки. Завдяки їй відбувається розвиток духовної культури народу та відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства.

З урахуванням об'єктивних реалій, проблема забезпечення рівного доступу до вищої освіти розуміється не тільки як створення рівних можливостей для здобуття вищої освіти, але і як розширення можливості для тих груп населення, які традиційно обмежені в ньому, такі погляди нашою хують на розгляд питання щодо економічної безпеки ВНЗ.

Економічну безпеку ВНЗ найчастіше розглядають з позицій ресурсного та захисного підходів – як стан вишу, в якому наявних ресурсів достатньо для запобігання, послаблення або захисту від загроз діяльності ВНЗ. Отже, головними поняттями є загрози діяльності ВНЗ і достатність ресурсів для запобігання їхньої реалізації, що стабілізує діяльність ВНЗ і надає їй певної стійкості [1].

У зв'язку з проблемою фінансування університетів, скорочення державного замовлення, стало надзвичайно важко соціально незахищеним верствам населення здобувати вищу освіту.

Доцільно звернути увагу на такий прошарок населення як багатодітні родини. Вибіркові обстеження Державного комітету статистики України, свідчать про надзвичайно велике майнове розшарування населення України залежно від наявності у домогосподарствах певної кількості дітей.

Народження навіть однієї дитини суттєво відбивається на рівні добробуту в сім'ї, а при народженні 3-х і більше дітей ці сім'ї фактично потрапляють в прошарок бідних або злиденних, що підтверджує офіційна статистична інформація (в Україні 40% сімей з двома дітьми живуть за межею

бідності, а з трьома і більше 64% сімей [2].

Багатодітні сім'ї значно менше можуть виділити коштів на освіту, хоч саме для цих сімей витрати, пов'язані з освітою мають велике значення. Ставлення оточення до таких дітей, у яких бачать конкурентів під час розподілу соціальних пільг надзвичайно вороже.

Соціально-економічне становище багатодітних сімей незадовільне. Соціальний пакет пільг є мінімальним і механізм їх отримання залишає більшість родин поза увагою держави.

Діти з багатодітних родин відчують почуття невпевненості у школі в зв'язку з тим, що батьки не мають можливості вдягати їх в фірмові речі, купувати технологічні новинки які є у їх однолітків, і як наслідок у подальшому житті ці діти мають занижену самооцінку, вищий порівняно з однолітками рівень неспокою та підозрливості. У родинях із чотирма і більше дітьми більше соціально-економічних труднощів, гірші житлові умови, нижчий дохід, скромніша освіта від батьків, бідніше і напруженіше життя [3].

У розділі 5 (Дитина і суспільство), Закону України «Про охорону дитинства», стаття 19. Право на освіту вказує що, держава забезпечує пільгові умови для вступу до державних та комунальних професійно-технічних, вищих навчальних закладів дітям з багатодітних сімей, у складі яких є п'ятеро і більше дітей, за умови наявності у них достатнього рівня підготовки, а також особи віком від 18 до 23 років із таких сімей звільняються від плати за навчання у вищих навчальних закладах державної та комунальної форми власності усіх рівнів акредитації за умови, що певний освітньо-кваліфікаційний рівень вони здобувають вперше [4].

Головним недоліком законодавства, на який ми хочемо звернути увагу є те, що статус багатодітної родини втрачається в міру повноліття її членів.

Допомога людям із соціально-економічними проблемами, продовжує залишатися актуальною частиною соціальної роботи. Проте практика показує, що надання загальної і малодиференційованої допомоги всім незаможним – це тупиковий шлях. Нині більшість допомоги багатодітним здійснюється

державою [3]. Але дана допомога на практиці практично не відчувається. Однією з причин цього є недосконале законодавство.

Задля покращення доступу дітей з багатодітних сімей до вищої освіти необхідно змінювати їхнє становище, виділивши вищими навчальними закладами додаткові місця держзамовлення та запровадити підвищені стипендії для цих категорій населення.

Проте такий вид допомоги повинен відповідати потребам повинен бути узгоджений з вимогами ринку праці, потребами роботодавців і враховувати доцільність навчання за напрямками підготовки (спеціальностями), на котрі будуть вступати ці пільговики, виходячи з перспектив переходу виробництв до 6-го та 7-го технологічних укладів. Це необхідне для того, щоб після закінчення ВНЗ випускники не поповнювали лави безробітних, могли працювати за спеціальністю та не підвищували рівень міграції кваліфікованих кадрів з України. Задля забезпечення цього необхідно мобілізувати зусилля, держави, ВНЗ та роботодавців у контексті підвищення ефективності їх співпраці задля підготовки висококваліфікованих працівників для потреб вітчизняної економіки. Реалізація зазначеного справлятиме позитивний вплив на економічну безпеку ВНЗ, держави і економічний розвиток України, в цілому.

Список використаної літератури:

1. Мартинюк В. П. Економічна безпека вищих навчальних закладів в Україні: передумови оцінювання. Економіка Менеджмент Підприємництво, № 25(II) / 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eme.usoz.ua/pdf/252/24.pdf>.
2. Соціально-економічне становище домогосподарств України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Садрицька С. В. Якість освіти очима майбутніх фахівців / С. В. Садрицька // Науковий журнал. – 2008. – № 2. – С. 98 – 100.
4. Хто до вишів поза конкурсом?» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newsme.com.ua/tech/health/657686/>.